

Övergripande riktlinjer

för skötseln av kronhjortsstammen

Uppsala län

Bild på omslagets framsida: cc.flickr.com/Isfugl

Du hittar rapporten som pdf-fil

länsstyrelsens webbplats:

www.lansstyrelsen.se/uppsala/publikationer

Innehåll

INLEDNING	1
UTBREDNING I LÄNET	1
RIKTLINJER	3
Allmänna mål för förvaltningen av kronhjortsstammen	3
Medel för att nå målen	3
Riktlinjer för skötselplaner och registrering av kronhjortsskötselområden	3
Kronhjortsstammens sammansättning och avskjutningen	4
Viltvårdsåtgärder samt åtgärder för att motverka skador	4
Riktlinjer vid skyddsjaktionsansökningar	5

INLEDNING

Viltförvaltningsdelegationen inom Länsstyrelsen ska enligt 3 § förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer besluta om övergripande riktlinjer för förvaltningen av bland annat hjortstammarna i länet. Vidare ska Länsstyrelsen, enligt 49 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2011:7) om jakt efter älg och kronhjort, i län där det förekommer kronhjort fastställa målsättningen med skötseln av kronhjortsstammen i länet. Länsstyrelsen ska därvid besluta om vilken areal som ska gälla vid registrering av kronhjortsskötselområde.

Både markägare och jakträttshavare har ansvaret att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. Skador av viltet ska i första hand motverkas genom begränsning av viltstammarna och andra förebyggande åtgärder. En lokal samverkan i jakt- och viltvårdsfrågor spelar en viktig roll i viltförvaltningen.

Förlängningen av riktlinjerna gäller fram tills dess att den nationella förvaltningsplanen är implementerad, dock längst fram till den 31 december 2024.

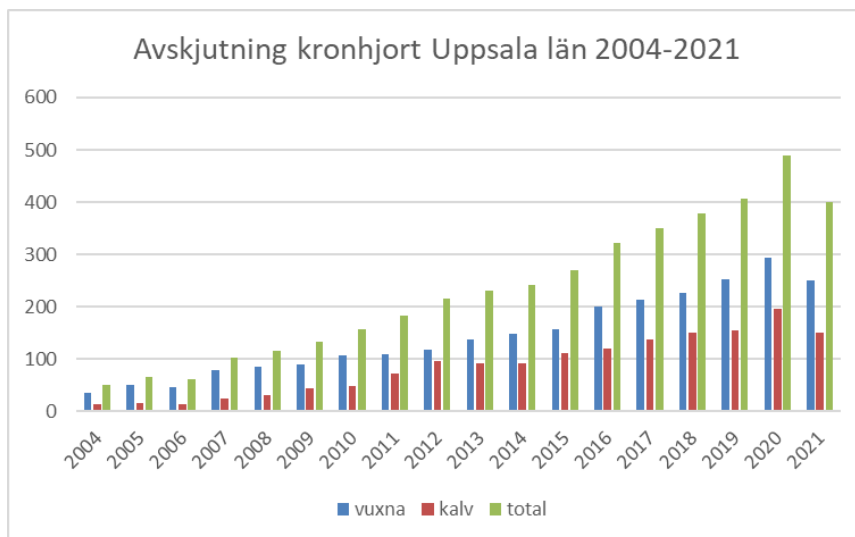
UTBREDNING I LÄNET

Kronhjort förekommer över i princip hela länet med varierande tätheter. De högsta tätheterna återfinns i de sydvästra delarna av Uppsala län (se figur 1).

Avskjutningen har ökat under många år och ligger runt 400-500 kronhjortar per år (se figur 2).

Figur 1. Svenska Jägareförbundets karta visar avskjutning av kronhjort per 1000 ha i de lokala kretsarna. Det ger en bild av var tätheterna av kronhjort är som störst.

Figur 2. Avskjutningen av kronhjort i Uppsala län mellan åren 2004 och 2021.

RIKTLINJER

Allmänna mål för förvaltningen av kronhjortsstammen

- Kronhjorten är en värdefull viltart som tillhör landets fauna och som därför ska bevaras långsiktigt och förvaltas med hänsyn till allmänna och enskilda intressen.
- Kronhjorten ska tillåtas fortsätta sin utbredning i länet och etablera fasta bestånd i den omfattning som markägare och jakträttshavare kan enas om.
- Kronhjortsstammens storlek ska anpassas så att skador på skogs- och jordbruk kan anses acceptabla av berörda markägare.
- Kronhjortsstammen ska vara livskraftig och hålla en hög kvalitet.
- Förvaltningen av kronhjorten ska vara ekosystembaserad. Med det menas att förvaltningen ska anpassas till kronhjortens påverkan på den biologiska mångfalden, rovdjurens påverkan samt övriga klövviltarter inom området.
- Trafikolyckor med kronhjort ska förebyggas och begränsas.

Medel för att nå målen

Kronhjorten bör förvaltas gemensamt inom större områden, s.k. kronhjortsskötselområden.

Förvaltningen ska vara kunskapsbaserad och adaptiv. För att följa trender och fånga upp förändringar bör inventeringar genomföras över kronhjortens antal och utbredning. Man bör även vara observant och följa skadebilden orsakad av kronhjort.

Riktlinjer för skötselplaner och registrering av kronhjortsskötselområden

Bildande av kronhjortsskötselområde bör påbörjas så snart det finns en etablerad stam. Även i trakter där stammen är svag och markägare och jakträttshavare är överens om att styra stammens utveckling, bör kronhjortsskötselområde kunna bildas.

Ett område som har sådan storlek och arrondering att det medger vård av en i huvudsak egen kronhjortsstam får av länsstyrelsen registreras som kronhjortsskötselområde. Jakträttshavare och markägare bör i första hand undersöka om anslutning är lämpligt till ett befintligt skötselområde istället för att ett nytt kronhjortsskötselområde bildas.

Utbredningen av ett kronhjortsskötselområde avgörs i första hand av de geografiska och biologiska förutsättningarna, inklusive tillgången på brunstplatser och kalvningsområden.

Kronhjortsskötselområden ska så långt möjligt vara sammanhängande och bör, där så är lämpligt, sammanfalla med älgskötselområdena samt ligga inom aktuellt älgförvaltningsområdes gränser.

Den minsta areal som ska gälla vid registrering av kronhjortsskötselområde i Uppsala län bör vara åtminstone 10 000 ha.

Vid beslut om bildande av kronhjortsskötselområde är det viktigt att skador på skog och gröda samt risken för trafikolyckor särskilt beaktas. Markägare som har kronhjort på sina marker ska ha möjlighet att upprätthålla en rimlig balans mellan kronhjortsstammen och skogens utveckling.

Ett väl fungerande samråd mellan markägare och jakträttshavare är av mycket stor betydelse och grunden för en framgångsrik förvaltning. Inom ett kronhjortsskötselområde bör ett årligt samråd ske mellan markägare, jakträttshavare och markarrendatorer.

För varje kronhjortsskötselområde ska det finnas en gällande skötselplan. Skötselplanen bör beskriva en långsiktig målsättning för skötseln grundad på uppgifter om bedömd kronhjortsstam och skadesituationen inom området samt vilken täthet kronhjortsstammen i området ska hålla.

Av planen ska framgå hur stor den årliga avskjutningen bör vara och vilka åtgärder som ska vidtas för att begränsa skador på skog och gröda och för att minska risken för trafikolyckor orsakade av kronhjort. I planen ska även framgå åtgärder som ska vidtas vid eventuella akuta skador.

Förvaltningen ska vara adaptiv vilket innebär en anpassning till nya eller förändrade förhållanden. Om det under perioden för en skötselplan visar sig att stammen inte utvecklas på sätt som överensstämmer med målsättningen, bör planen omgående revideras. I första hand ska en revidering ske *mellan* jaktperioderna, och alltså ej under pågående jaktperiod.

Länsstyrelsen ska regelbundet och minst var tredje år följa upp och se över skötselplanerna och vid behov vidta de åtgärder som behövs.

Kronhjortsstammens sammansättning och avskjutningen

Vid en jämn könsfördelning ligger ett uthålligt jaktuttag på ca 20 % av stammen.

Det är viktigt att det finns en tillräcklig andel fullvuxna hjortar (6 år och äldre) i populationen, då de spelar en viktig roll i kronhjortens ekologi.

Där målet är att minska stammen bör jaktrycket i första hand ökas på kalvar och hondjur.

Viltvårdsåtgärder samt åtgärder för att motverka skador

Jakträttshavarna och markägarna har gemensamt ansvaret att följa utvecklingen av kronhjortsstammen och vara observanta på skadesituationer som kan uppstå för att snabbt kunna sätta in motåtgärder.

Skador ska i första hand förebyggas inom den ordinarie kronhjortsförvaltningen. De möjligheter att förebygga skador som den allmänna jakttiden ger måste i första hand utnyttjas före det att skyddsjakt kan komma ifråga.

Jakträttshavaren och markägaren vid en skadedrabbad fastighet bör undersöka möjligheterna till jaktlig samverkan för att därigenom skapa bättre förutsättningar att förebygga skador på den aktuella fastigheten.

Jaktrycket bör ökas där skadeförhållandena tenderar att bli oacceptabla.

Foderskapande åtgärder och stödutfodring kan medföra minskade skador. Kronhjortar bör endast utfodras i undantagsfall under för trakten svåra vinterförhållanden men inte i närheten av skadekänslig skog eller gröda.

Om skadeområdet är begränsat och särskilt skadekänsligt, kan möjligheten att inhägnas det med stängsel övervägas.

Om det behövs för att förebygga skada får årskalv av kronhjort som uppträder vid fält med oskördad gröda jagas den 1 juli -15 april enligt jaktförordningens bilaga 4.

Om kronhjort orsakar stamskada på barrträd får årskalv av kronhjort jagas den 1 juli-15 april enligt jaktförordningens bilaga 4.

Riktlinjer vid skyddsjaktsansökningar

Sökande bör ha följt riktlinjerna för kronhjortsförvaltning och skadeförebyggande åtgärder innan skyddsjakt kan komma i fråga.

Vid ansökan ska följande förebyggande åtgärder redovisas:

- jakt under allmän jakttid.
- upprepad skrämsel och störning av kronhjort inom området där skador uppstått.

Skyddsjakt kan bara bli aktuellt då sådan jakt anses ge större effekt på skadorna än andra förebyggande åtgärder.

Sökande bör endast ha bedrivit stödutfodring vid för hjortarna svåra förhållanden eller i syfte att styra djur från skadekänsliga områden.

Till ansökan bifogas tillförlitligt underlag som styrker pågående skador. Vid skador på skog bifogas även underlag om förväntad ackumulerad skadenivå.

Yttrande från Skogsstyrelsen kan komma att begäras in av Länsstyrelsen i det fall tillräckligt underlag saknas vid skador på skog.

Länsstyrelsen bör inhämta ett yttrande från berört kronhjortsskötselområde och älgförvaltningsgrupp, om det kan ske skyndsamt.

Skyddsjaktsansökningar ska hanteras skyndsamt.

Jaktetiken ska vara lika god under skyddsjakten som ordinarie jakt.

Efter inkommen ansökan kan länsstyrelsen besiktiga skador vid behov eller för utökat kunskapsunderlag. Besiktningen genomförs av länsstyrelsen utsedd person.

Vid ansökan om skyddsjakt efter kronhjort på fastighet som inte ingår i skötselområde ska fastigheten rekommenderas att ansluta sig till angränsande skötselområde. Ansökan ska dock beredas och beslut fattas skyndsamt.

Skyddsjakten ska i första hand riktas mot yngre djur.

Beslut om skyddsjakt ska tas och meddelas skyndsamt när ansökan är komplett och ska normalt ta högst 3 arbetsdagar.

Lantbrukarnas Riksförbund, Svenska Jägareförbundet, Jägarnas Riksförbund får på regional nivå en kopia av beslutet i samband med att sökande delges.

Efter genomförd skyddsjakt ska resultatet rapporteras enligt anvisningar för att den allmänna kunskapsnivån ska kunna ökas. Det avser inte bara nedlagt vilt utan också en redogörelse för hur jakten bedrevs och konstaterade effekter av åtgärden.

Viltförvaltningsdelegationen i Uppsala län beslutade den 17 maj 2022 om övergripande riktlinjer för skötseln av kronhjortsstammen i Uppsala län. Dokumentet ska vara ett stöd för såväl kronhjortsskötselområden som Länsstyrelsen. Målet är en livskraftig kronhjortsstam av hög kvalitet som är i balans med betesresurserna. Kronhjortsstammens storlek ska genom lämplig avskjutning anpassas till betestillgång, de areella näringarna och trafiksäkerheten.

BESÖK **BÄVERNS GRÄND 17**
RING **010 - 223 30 00**
LÄS **LANSSTYRELSEN.SE/UPPSALA**
MEJLA **UPPSALA@LANSSTYRELSEN.SE**

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN